

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín, Kohútov sad 1752/4

FINANČNÁ GRAMOTNOSŤ

v podmienkach ZŠ Janka Matúšku – realizácia v iškVP

(aktualizované podľa Metodiky pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov základných škôl a stredných škôl)

Dátum účinnosti od: 30.09.2019				
	Funkcia	Meno	Dátum	Podpis
Schválil	riaditeľ školy	MGr. Rastislav Eliaš	30.09.2019	
Vypracovala	Koordinátor finančnej gramotnosti	Mgr. Lea Macurová, Mgr. Ľubomíra Pilatíková	30.09.2019	
Prerokované a odsúhlasené Pedagogickou radou			30.09.2019	

Rozpracované: podľa **Národného štandardu finančnej gramotnosti** /verzia 1.2/

Schválené: Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
dňa 9. marca 2017 pod číslom 2017-1053/10961:12-10E0 s účinnosťou
od 1. septembra 2017 začínajúc prvým ročníkom
Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 10. júla
2018 pod číslom 2018/4154:7-10E s účinnosťou od 1. septembra 2018.

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

Vláda Slovenskej republiky uznesením č. 447 z 2. júla 2008 schválila materiál Návrh stratégie vzdelávania vo finančnej oblasti a manažmentu osobných financií, ktorý predložil podpredseda vlády Slovenskej republiky a minister školstva. Následne bol v roku 2008 vypracovaný Národný štandard finančnej gramotnosti, ktorý okrem finančných tém integruje aj spotrebiteľskú výchovu, protikorupčnú výchovu, výchovu k podnikaniu, ako aj výchovu proti podvodom pri využívaní verejných zdrojov. Verzie Národného štandardu finančnej gramotnosti:

- Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.0, platný od 1.9.2009,
- Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.1, platný od 1.9.2014,
- Národný štandard finančnej gramotnosti verzia 1.2, platný od 1.9.2017 (ďalej len „NŠFG“).

1. Ciele, výkonové štandardy, stratégie

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné zabezpečenie seba a svojej domácnosti.

Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, zamestnanie, kultúra či miesto bydliska. Je to označenie pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie. V súvislosti so zvyšovaním vedomostí v oblasti finančnej gramotnosti je podstatnou zložkou zameranie na vonkajšie prostredie na trhu práce, kde je uplatnenie možné vo forme zamestnania alebo samozamestnania.

NŠFG vymedzuje šírku poznatkov, zručností a skúseností v oblasti finančného vzdelávania a manažmentu osobných financií, z ktorého vyplýva, že absolvent strednej školy (vyššieho sekundárneho vzdelávania) by mal byť schopný:

- nájsť, vyhodnotiť a použiť finančné informácie,
- poznať základné pravidlá riadenia financií,
- rozoznávať riziká v riadení financií,
- stanoviť si finančné ciele a naplánovať si ich dosiahnutie,
- rozvinúť potenciál získania vlastného príjmu a schopnosť sporiť,
- efektívne používať finančné služby,
- plniť svoje finančné záväzky,
- zveľaďovať a chrániť svoj aj zverený majetok,
- porozumieť a orientovať sa v zabezpečovaní základných ľudských a ekonomických potrieb jednotlivca a rodiny, podniku,
- hodnotiť úspešnosť vlastnej seberealizácie, inšpirovať sa príkladmi úspešných osobností,
- porozumieť základným pojmom v jednotlivých témach,
- orientovať sa v oblasti finančného trhu (Národná banka Slovenska, komerčné banky, poisťovne, finanční sprostredkovatelia a ostatné finančné inštitúcie),
- orientovať sa v problematike ochrany práv spotrebiteľa a byť schopný tieto práva uplatňovať,
- ovládať práva, povinnosti, klady a riziká osoby fungujúcej ako podnikateľ,
- zostaviť a prezentovať vlastný podnikateľský zámer, myslieť strategicky, analyzovať a riešiť problémy.
- opísať faktory ovplyvňujúce výšku čistej mzdy a možnosti zabezpečenia jedinca a rodiny,
- diskutovať s úspešnými osobnosťami vo finančnej oblasti a možnosti inšpirovať sa nimi,
- vypracovať osobný finančný plán a systém finančných záznamov,

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

- popísať spôsob používania rôznych metód platenia,
- uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri rozhodovaní o nákupe,
- vysvetliť význam a možnosti príspevkov na darcovstvo a filantropiu,
- získať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebných úverov,
- identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov,
- opísať spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením alebo ako ich zvládnuť,
- diskutovať o možnostiach a význame sporenia,
- vysvetliť možnosti investovania a význam investovania a budovania majetku,
- vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi,
- vysvetliť pojem riziko, vedieť identifikovať základné druhy rizík,
- vysvetliť systém zabezpečenia jedinca a rodiny pre prípad nepriaznivej situácie a staroby,
- popísať možnosti poistenia a vysvetliť rozdiel medzi nimi,
- vysvetliť podstatu a význam poistenia.

NŠFG je usporiadaný do šiestich tém:

Témy

1. **Finančná zodpovednosť spotrebiteľov**
2. **Plánovanie, príjem a práca**
3. **Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov**
4. **Úver a dlh**
5. **Sporenie a investovanie**
6. **Riadenie rizika a poistenie**

Kompetencie sa zameriavajú na minimálnu úroveň absolventov primárneho – ISCED 1 (úroveň 1) a nižšieho sekundárneho vzdelávania – ISCED 2(úroveň 2)

Očakávania opisujú spôsobilosti žiakov aplikovať vedomosti a zručnosti pri každodenných finančných rozhodnutiach a činnostiach.

Slovník základných pojmov pomôcka pre pochopenie Štandardu finančnej gramotnosti (kľúčová terminológia) – príloha tohto dokumentu.

Témy, kompetencie a čiastkové kompetencie

NŠFG popisuje minimálne požiadavky na finančné, ekonomické a právne vzdelávanie žiakov prostredníctvom osvojených kompetencií. Kompetencie v oblasti finančnej gramotnosti sa postupne zameriavajú od najnižšej úrovne až do momentu absolvovania strednej školy. Dôraz sa kladie **na praktické využitie poznatkov a prepojenie s realitou**, nielen na nadobudnutie teoretických vedomostí. Predpokladá sa, že žiak ovláda pojmy vyskytujúce sa v jednotlivých témach (očakávaníach). Toto ovládanie znamená, že žiak

- rozumie zadaniam úloh, v ktorých sa tieto pojmy vyskytujú,
- vie ich správne použiť pri formuláciách svojich odpovedí,
- vie dôležité pojmy stručne opísať (definovať).

Poradie tém nie je určené, určuje ho škola v rámci implementácie do svojho školského vzdelávacieho programu. Jednotlivé témy sú rozpísané do čiastkových kompetencií. Tieto čiastkové kompetencie sú popísané na úrovniach, pričom na týchto úrovniach sú opísané poznatky, zručnosti a skúsenosti, ktoré by mali byť žiaci schopní preukázať.

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

Prvá úroveň je určená pre žiakov prvého stupňa základnej školy.

Druhá úroveň predstavuje požiadavky na žiakov druhého stupňa základnej školy, prvého až štvrtého ročníka gymnázia s osemročným štúdiom, prvého ročníka bilingválneho gymnázia ako aj nižšieho stredného odborného vzdelania a stredného odborného vzdelania.

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám.

Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.

Úroveň 2:

Vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných údajov. Zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných údajov.

Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzaniu konfliktom (finančná inštitúcia, klient).

Úroveň 3:

Analyzovať aktívnu a pasívnu komunikáciu s finančnými inštitúciami.

Uviesť príklady situácií, v ktorých sú osoby alebo subjekty oprávnené získať osobné informácie/údaje. 7

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné).

Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.

Úroveň 2:

Vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu.

Uviesť príklady klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík.

Uviesť príklady falšovaných tovarov (tzv. fejkov).

Úroveň 3:

Vysvetliť základné práva a povinnosti spotrebiteľov na modelových situáciách (aj z pohľadu podnikateľa).

Rozoznať, identifikovať cenové triky a klamlivé a zavádzajúce ponuky.

Identifikovať bežné typy spotrebiteľských a finančných podvodov, vrátane on-line podvodov.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2:

Vysvetliť význam ochrany vkladov v SR.

Vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi.

Úroveň 3:

Vysvetliť dohľad nad finančným trhom v Slovenskej republike – Národná banka Slovenska ako „jednotné kontaktné miesto“.

Vysvetliť rozdiel medzi Fondom ochrany vkladov a Garančným fondom investícií.

Charakterizovať finančné inštitúcie a využívanie ich produktov a služieb cez internet.

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Navrhnuť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním. 8

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

Úroveň 2:

Identifikovať korupčné správanie.

Identifikovať podvodné správanie.

Uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov.

Úroveň 3:

Vysvetliť pojem pranie špinavých peňazí.

Uviesť možnosti zamedzenia prania špinavých peňazí.

Opísať postup oznámenia korupcie a oznámenia podvodu.

Rozlišovať legálne a nelegálne podnikateľské aktivity.

2. Plánovanie, príjem a práca

Celková kompetencia

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Čiastková kompetencia 4: Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať, čo sú osobné príjmy človeka.

Úroveň 2:

Vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá).

Charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti.

Úroveň 3:

Rozlíšiť nominálnu mzdu, reálnu mzdu a cenu práce.

Uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátne príspevky a sociálne dávky, príjem z podnikateľskej činnosti). 9

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Roztriediť príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť.

Úroveň 2:

Vysvetliť prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory).

Zostaviť rozpočet domácnosti.

Zostaviť jednoduchý podnikateľský zámer a rozpočet malého podniku – fyzickej osoby.

Charakterizovať typy rozpočtov (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny.

Úroveň 3:

Opísať spôsoby krytia deficitu (úvery, splátkový predaj, leasing).

Zostaviť podnikateľský a finančný plán podniku – právnickej osoby.

Vysvetliť možnosti, ako splácať dlhy.

Navrhnuť spôsoby riešenia schodkového a prebytkového rozpočtu.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2:

Uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní.

Úroveň 3:

Vysvetliť rozdiel medzi priamymi a nepriamymi daňami.

Charakterizovať daňový a odvodový systém v Slovenskej republike. Identifikovať položky bežne odpočítavané z hrubej mzdy.

Čiastková kompetencia 4: Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2:

Vysvetliť podstatu a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektov v praxi.

Navrhnuť vlastný projekt a individuálne aj tímovo pracovať na jeho realizácii.

Úroveň 3:

Vymedziť a porovnať právne formy pre oblasť podnikania.

Vyhľadať základné právne predpisy pre oblasť podnikania. 10

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

Opísať prejavy a dôsledky negatívnych javov, ako je korupcia, zneužívanie finančných prostriedkov EÚ, lobing, rodinkárstvo, nekalé marketingové aktivity a nelegálne podnikateľské aktivity, konštruktívne diskutovať o tom, ako sa k nim osobne postaviť a ako s nimi bojovať.

Vysvetliť postup založenia a vzniku živnosti alebo iného podnikateľského subjektu v styku s verejnou správou.

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Čiastková kompetencia 4: Popísať používanie rôznych metód platenia

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Vysvetliť vzťah ľudská práca – peniaze.

Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.

Úroveň 2:

Vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou).

Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.

Úroveň 3:

Vysvetliť obvyklé spôsoby nakladania s voľnými finančnými prostriedkami. Zhodnotiť ako vplýva spotreba na úspory a/alebo investície. 11

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.

Úroveň 2:

Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority.

Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotiť ich dôsledky.

Opísať základné typy bankových produktov.

Úroveň 3:

Stanoviť si kroky na dosiahnutie krátko, stredne a dlhodobých finančných cieľov.

Analyzovať vplyv inflácie najmä na hodnotu peňazí, príjem, kúpnu silu, výnosy z investícií.

Rozlíšiť charakter práce finančného sprostredkovateľa, odborníka na finančné poradenstvo a daňového poradcu.

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku a/alebo služby v dvoch rôznych obchodoch.

Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe, primerane veku.

Úroveň 2:

Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a investovaní finančných prostriedkov.

Rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.

Úroveň 3:

Vysvetliť tvorbu ceny na základe nákladov, zisku, DPH.

Kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou a porozumieť úlohám marketingu.

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať, za čo všetko sa v domácnosti platí. 12

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).

Úroveň 2:

Opísať moderné spôsoby platenia.

Rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné).

Opísať spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene.

Porozumieť prepočtu meny (napríklad českých korún na Euro a naopak).

Úroveň 3:

Používať kurzový lístok pri výmene peňazí.

Zvoliť vhodné platobné nástroje (bez/hotovostné úhrady, inkasá, platobné karty a pod.).

Vysvetliť rozdiel medzi využívaním osobného a podnikateľského účtu.

4. Úver a dlh

Celková kompetencia

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov

Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby alebo požičania si predmetu.

Úroveň 2:

Zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty.

Aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie.

Analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a dôvody a riziká nákupov na úver.

Úroveň 3:

Vysvetliť algoritmus zloženého úročenia. 13

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

Charakterizovať ročnú percentuálnu mieru nákladov (RPMN), úrokovú mieru, fixáciu, predčasné splatenie úveru.

Navrhnuť výber najvhodnejšieho finančného produktu vzhľadom na svoje potreby.

Čiastková kompetencia 2: Mat' základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, že peniaze sa dajú požiť vo finančných inštitúciách.

Úroveň 2:

Uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov.

Vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri úveroch spotrebiteľom.

Úroveň 3:

Identifikovať rôzne druhy úverov a ich zabezpečenie (vrátane úverov na bývanie resp. hypotekárnych úverov).

Uviesť rozdiel pri poskytovaní úveru pre bežného občana a pre podnikateľa.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

Úroveň 2:

Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov. Zhodnotiť význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie.

Úroveň 3:

Vysvetliť spôsoby vyrovnania opätovného zadlženia.

Posúdiť účel vyhlásenia (osobného) bankrotu a jeho možné dôsledky na majetok, zamestnanosť, cenu a dostupnosť úverov.

Zhrnúť práva dlžníkov a veriteľov, týkajúce sa zrážok zo mzdy a odňatia majetku v prípade nezaplatenia dlhu (exekúcia). 14

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

5. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť investičné alternatívy

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať, ako a prečo človek môže sporiť.

Úroveň 2:

Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“.

Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele.

Úroveň 3:

Uviesť rozdiel medzi sporením a investovaním.

Vysvetliť, prečo je sporenie základným predpokladom pre investovanie.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť investičné alternatívy

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2:

Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom.

Uviesť možnosti využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti).

Zdôvodniť výber zvoleného produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov.

Úroveň 3:

Porovnať hlavné črty úročených účtov vo finančných inštitúciách (bežné účty, sporiace účty, termínované vklady).

Porovnať riziká a výnosy z rôznych typov investícií (vrátane výnosov z podnikateľskej činnosti a dôchodkového sporenia). 15

6. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti.

Vysvetliť podstatu rizika a jeho typy.

Úroveň 2:

Opísať spôsoby, akými sa dajú znížiť rôzne druhy rizík alebo ako sa im dá úplne vyhnúť.

Vysvetliť podstatu a význam poistenia.

Uviesť základné druhy poistenia (životné a neživotné).

Úroveň 3:

Popísať výber vhodného poistného produktu s ohľadom na vlastné potreby.

Diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením.

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, prečo a kedy sa ľudia potrebujú poistiť.

Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Úroveň 2:

Vysvetliť základný účel verejného poistenia.

Charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým 16

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín, Kohútov sad 1752/4

nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Úroveň 3:

Demonštrovať na konkrétnom príklade, aké druhy verejného poistenia je potrebné platiť pri brigádnickej činnosti študentov.

Charakterizovať dôchodkové poistenie – 1. pilier, 2. pilier a 3. pilier.

Vedieť rozlíšiť verejné a komerčné poistenie.

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 2:

Rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel.

Vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, resp. domu) a poistením domácnosti (zariadenia).

Úroveň 3:

Uviesť druhy poistenia, ktoré sa môžu vzťahovať na náhodné poškodenie majetku alebo zdravia inej osoby.

Vysvetliť rozdiel medzi poistením vlastného majetku a poistením zodpovednosti súvisiacej s vlastníctvom majetku.

Vysvetliť podstatu a význam životného poistenia.

1. Finančná zodpovednosť spotrebiteľov

Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a uplatňovanie rozhodovacích procesov v osobných financiách

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančnými trhmi

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodu, ochrany proti praniu špinavých peňazí

Čiastková kompetencia 1: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie/údaje dostať k nepovolaným osobám.

Opísať možné dôsledky prezradenia vybraných osobných informácií.

Úroveň 2:

Vysvetliť možnosti úniku dôležitých osobných údajov. Zhodnotiť dôsledky zneužitia osobných údajov.

Vysvetliť, ako komunikácia o finančne významných záležitostiach môže pomôcť predchádzaniu konfliktom (finančná inštitúcia, klient).

Úroveň 3:

Analyzovať aktívnu a pasívnu komunikáciu s finančnými inštitúciami.

Uviesť príklady situácií, v ktorých sú osoby alebo subjekty oprávnené získať osobné informácie/údaje.

Čiastková kompetencia 2: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Očakávaná, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v rôznych typoch obchodov (napr. elektronické, kamenné).

Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.

Úroveň 2:

Vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane práva na reklamáciu.

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

Uviesť príklady klamlivých a zavádzajúcich obchodných praktík.

Uviesť príklady falšovaných tovarov (tzv. fejkov).

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť spôsob regulácie a dohľadu nad finančným trhom

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2:

Vysvetliť význam ochrany vkladov v SR.

Vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi.

Čiastková kompetencia 4: Posúdiť význam boja proti korupcii, podvodom, ochrany proti praniu špinavých peňazí

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Navrhnuť spôsoby riešenia finančných situácií, v ktorých sa stretne s klamstvom, podvodom, nečestným správaním.

Úroveň 2:

Identifikovať korupčné správanie.

Identifikovať podvodné správanie.

Uviesť príklady zneužívania verejných zdrojov.

2. Plánovanie, príjem a práca

Celková kompetencia

Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie toku peňazí

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Čiastková kompetencia 4: Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať zdroje osobných príjmov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať, čo sú osobné príjmy človeka.

Úroveň 2:

Vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá).

Charakterizovať príjem z podnikateľskej činnosti.

čiastková kompetencia 2: Vypracovať finančný plán

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Roztriediť príjmy do domácnosti a výdavky na domácnosť.

Úroveň 2:

Vysvetliť prvky osobného rozpočtu (pravidelné a nepravidelné príjmy, výdavky a úspory).

Zostaviť rozpočet domácnosti.

Zostaviť jednoduchý podnikateľský zámer a rozpočet malého podniku – fyzickej osoby.

Charakterizovať typy rozpočtov (vyrovnaný, schodkový, prebytkový) na úrovni rodiny.

Čiastková kompetencia 3: Vysvetliť daňový a odvodový systém

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2:

Uviesť príklady, ako štát využíva príjmy z daní.

Čiastková kompetencia 4: Zhrnúť právne formy podnikania a základné predpisy pre oblasť podnikania

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2:

Vysvetliť podstatu a význam podnikania na príkladoch podnikateľských subjektov v praxi.

Navrhnuť vlastný projekt a individuálne aj tímovo pracovať na jeho realizácii.

Opísať prejavy a dôsledky negatívnych javov, ako je korupcia, zneužívanie finančných prostriedkov EÚ, lobing, rodinkárstvo, nekalé marketingové aktivity a nelegálne podnikateľské aktivity, konštruktívne diskutovať o tom, ako sa k nim osobne postaviť a ako s nimi bojovať.

Vysvetliť postup založenia a vzniku živnosti alebo iného podnikateľského subjektu v styku s verejnou správou.

3. Rozhodovanie a hospodárenie spotrebiteľov

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Čiastková kompetencia 4: Popísať používanie rôznych metód platenia

Čiastková kompetencia 1: Poznať a zosúladiť osobné, rodinné, spoločenské potreby

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Pomenovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Vysvetliť vzťah ľudská práca – peniaze.

Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.

Úroveň 2:

Vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou).

Vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb.

Čiastková kompetencia 2: Prijímať finančné rozhodnutia so zvažovaním alternatív a ich dôsledkov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.

Úroveň 2:

Zoradiť osobné finančné ciele podľa ich priority.

Prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností a zhodnotiť ich dôsledky.

Opísať základné typy bankových produktov.

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Porovnať ceny rovnakého alebo podobného výrobku a/alebo služby v dvoch rôznych obchodoch.

Uplatniť zodpovedné rozhodovanie pri nákupe, primerane veku.

Úroveň 2:

Opísať spôsob rozhodovania pri sporení a investovaní finančných prostriedkov.

Rozlíšiť pozitívne a negatívne vplyvy reklamy na spotrebiteľa.

Čiastková kompetencia 4: Opísať používanie rôznych metód platenia

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať, za čo všetko sa v domácnosti platí.

Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).

Úroveň 2:

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín, Kohútov sad 1752/4

Opísať moderné spôsoby platenia.

Rozlíšiť platobné karty podľa funkcie (debetné, kreditné).

Opísať spôsoby platenia v tuzemskej a zahraničnej mene.

Porozumieť prepočtu meny (napríklad českých korún na Euro a naopak).

4. Úver a dlh

Celková kompetencia

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov

Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať riziká, prínosy a náklady jednotlivých typov úverov

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Zdôvodniť voľbu nákupu tovaru alebo služby alebo požičania si predmetu.

Úroveň 2:

Zhodnotiť výhody a nevýhody využívania úveru vrátane používania kreditnej karty.

Aplikovať na príkladoch jednoduché úročenie.

Analyzovať možnosti získavania finančných prostriedkov cez bankové a nebankové subjekty a dôvody a riziká nákupov na úver.

Čiastková kompetencia 2: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch úverov poskytovaných spotrebiteľom

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.

Úroveň 2:

Uviesť príklady spotrebiteľských úverov a ich poskytovateľov.

Vysvetliť systém ochrany spotrebiteľa pri úveroch spotrebiteľom.

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť možnosti, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

Úroveň 2:

Uviesť príklady legálnych a nelegálnych postupov pri vymáhaní dlhov. Zhodnotiť význam úverovej histórie a budovanie pozitívnej úverovej histórie.

5. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť investičné alternatívy

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Opísať, ako a prečo človek môže sporiť.

Úroveň 2:

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín, Kohútov sad 1752/4

Vysvetliť hodnotu a význam „núdzového fondu“.

Opísať pozitívne a negatívne stránky sporenia na krátkodobé, strednodobé a dlhodobé ciele.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť investičné alternatívy

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2:

Uviesť príklad investície, ktorá umožňuje rýchly a jednoduchý prístup k finančným prostriedkom.

Uviesť možnosti využitia voľných finančných prostriedkov (sporenie, produkty so štátnym príspevkom, nehnuteľnosti).

Zdôvodniť výber zvoleného produktu pre investovanie voľných finančných prostriedkov.

6. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti.

Vysvetliť podstatu rizika a jeho typy.

Úroveň 2:

Opísať spôsoby, akými sa dajú znížiť rôzne druhy rizík alebo ako sa im dá úplne vyhnúť.

Vysvetliť podstatu a význam poistenia.

Uviesť základné druhy poistenia (životné a neživotné).

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a komerčným poistením

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 1:

Vysvetliť, prečo a kedy sa ľudia potrebujú poistiť.

Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

Úroveň 2:

Vysvetliť základný účel verejného poistenia.

Charakterizovať zdravotné poistenie, sociálne poistenie a v rámci neho predovšetkým nemocenské poistenie, dôchodkové poistenie, úrazové poistenie a poistenie v nezamestnanosti.

Čiastková kompetencia 3: Charakterizovať komerčné poistenie

Očakávania, že žiak je schopný:

Úroveň 2:

Rozoznať hlavné typy poistenia motorových vozidiel.

Vysvetliť rozdiel medzi poistením nehnuteľnosti (bytu, resp. domu) a poistením domácnosti (zariadenia).

2. Implementácia

Naša implementáciu kmeňového obsahu NŠFG obsahuje prvky výchovy a vzdelávania podľa moderných európskych trendov s možnosťou využitia digitálneho edukačného obsahu. V rámci finančného vzdelávania budeme využívať podporné materiály <http://www.minedu.sk/financna-gramotnost/>, www.edu-centrum.sk), ako aj portál finančnej osvety a ochrany finančného

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

spotrebiteľa, (www.fininfo.sk), ktorý priebežne aktualizuje Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Pri sprostredkovaní informácií k vyššie uvedeným témam budeme zachovať vzťah k základnému rámcu finančnej gramotnosti ako celospoločenskej osvetu a tieto riešiť vo vzťahu:

- k fungovaniu jednotlivca, domácností a podnikov v ekonomickej oblasti, k pochopeniu otázky bohatstva a chudoby,
- k hodnotovej orientácii k peniazom,
- k modelom zabezpečenia jednotlivca a domácností peniazmi s uvedením príkladov extrémov,
- k osobným a rodinným modelom zabezpečenia životných potrieb,
- ku vzdelávaniu angažovaných a zodpovedných občanov,
- k zvýšeniu tvorivosti a inovácií v existujúcich organizáciách,
- k rozvoju vedomostí a ambícií založiť podniky a nové pracovné miesta,
- k vytvoreniu udržateľného rastu a kultúrneho, sociálneho a ekonomického rozvoja,
- k poskytnutiu príležitostí a nástrojov pre jednotlivcov utvárať svoj vlastný život.

Podľa „NŠFG“ ťažisko finančného vzdelávania je predovšetkým zamerané na trojicu učebných predmetov – **občiansku náuku, matematiku a etickú výchovu**. Ale určite si aj učitelia iných učebných predmetoch nájdu príležitosť využiť aktuálne dianie v spoločnosti a prepojiť ho s preberaným učivom so zameraním na FIG. Finančné vzdelávanie na druhom stupni základnej školy plynulo nadväzuje na finančné vzdelávanie na prvom stupni základnej školy. Finančnú gramotnosť možno začleniť priamo do predmetov a nasledovných tém (spracované podľa Metodiky pre zapracovanie a aplikáciu tém finančnej gramotnosti do školských vzdelávacích programov základných škôl a stredných škôl platnej od 1.9.2018):

Slovenský jazyk a literatúra

Diskusia – argument, diskusný príspevok

E-mail

Plagát, inzerát, reklama

Polemika

Úradný list – objednávka, reklamácia, sťažnosť, žiadosť

Vlastný názor

Poštový peňažný poukaz

Matematika

Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore do 10 000

Počtové výkony s prirodzenými číslami

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Počtové výkony s desatinnými číslami

Percentá (vrátane jednoduchého úročenia)

Pomer, priama a nepriama úmernosť

Počtové výkony s celými číslami

Pravdepodobnosť, štatistika

Riešenie lineárnych rovníc a nerovníc

Grafické znázorňovanie závislostí

Štatistika

Práca s kalkulačkou, odhad výsledku

V 5. ročníku je aktualizovaný obsah vzdelávania dotovanej hodiny - 15 vyučovacích hodín je venovaných finančnej gramotnosti.

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

Informatika

Reprezentácie a nástroje – práca s textom, práca s prezentáciami, práca s tabuľkami, informácie

Komunikácia a spolupráca – práca s webovou stránkou, vyhľadávanie na webe, práca s nástrojmi na komunikáciu

Informačná spoločnosť – bezpečnosť a riziká

Biológia

Človek a jeho telo

Životné prostredie organizmov a človeka

Ekologické podmienky života

Fyzika

Energia

Chémia

Látky a ich vlastnosti

Dejepis

Človek a komunikácia

Obrazy pravekého sveta

Obrazy starovekého sveta

Geografia

Austrália

Amerika

Afrika

Ázia

Európa

Slovensko

V každom regióne sa môžete zamerať na bohatstvo a chudobu, rozdiely medzi regiónmi, environmentálne problémy.

Občianska náuka

Moja rodina

Moja trieda, moja škola

Štát a právo

Voľba povolania

Ekonomický život v spoločnosti

Finančná gramotnosť

Etická výchova

Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Etické aspekty ochrany prírody

Asertívne správanie

Prosociálne správanie

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory
Ekonomické hodnoty a etika
Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre
Pozitívne vzory v každodennom živote
Zdravý životný štýl
Masmediálne vplyvy
Dobré meno a pravda ako etické hodnoty
Etické aspekty vzťahu k vlastnej rodine
Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom
Živor, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota

3. Metódy, zásady a formy

Vyučovanie finančnej gramotnosti má svoje špecifiká a odlišnosti. Práve sa budú uplatňovať najrôznejšie inovatívne metódy vyučovania.

Pre všetky vyučovacie metódy platia nasledovné zásady:

Zážitkovosť. Žiaci by si mali osvojovať také vedomosti, zručnosti a postoje, ktoré stavajú na ich osobnom prežívaní a zážitku v aktívnom učení.

Participácia žiaka. Žiak je v centre pozornosti a tvorcom učiacej sa situácie, učiteľ situáciu skôr facilituje ako vedie.

Názornosť. Poskytované informácie by mali byť názorné, dobre viditeľné a mali by sa opierať o vedomosti žiakov. To platí pre písanie na tabuľu, pre vytváranie prezentácií, výučbových schém a podobne.

Jednoduchosť. Jednotlivé témy by mali nadväzovať na znalosti, resp. skúsenosti žiakov. Pojmy používané vo vyučovaní by mali žiaci poznať a mali by rozumieť ich významu.

Aktivita žiakov. Žiaci by mali na hodinách sami aktívne vystupovať, skúšať si uvádzané situácie, diskutovať a podobne.

Tempo hodiny. Hodina by mala byť dynamická, ale s ohľadom na porozumenie preberaných súvislostí. To platí ako pre celú triedu, tak i pre jednotlivcov.

Zmysluplnosť. Žiaci by mali vidieť zmysel v tom, čo sa učia. Mali by si uvedomovať, prečo je finančná gramotnosť dôležitá.

Využitelnosť. Využitelnosť sa týka najmä informácií, ktoré žiaci v rámci finančnej gramotnosti získavajú. Tieto informácie by mali byť prakticky využiteľné, čo súčasne vedie k lepšiemu zapamätaniu.

Dôležitosť. Nie všetky informácie sú pre žiakov dôležité. Preto by sa mali naučiť rozpoznávať, ktoré informácie by si vo vlastnom záujme mali osvojiť.

Finančné vzdelávanie je orientované na rozvíjanie zručností pre uplatnenie v živote, a preto by malo byť s každodenným životom úzko previazané. Vo vyučovaní FIG sa uplatnia také aktivity, ktoré umožňujú relatívne autentický zážitok finančnej situácie a ktoré budú viesť k osvojeniu stratégií zodpovedného rozhodovania:

- Žiaci budú riešiť a odpovedať na problémové otázky a úlohy, ktoré sa ich bezprostredne dotýkajú. Napr. Porovnať tri ponuky telefónnych programov vhodných pre žiakov, vybrať najvýhodnejšiu ponuku a svoj výber zdôvodniť.

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

- Budeme sa snažiť nepredkladať žiakom k osvojeniu hotové riešenia, podporovať aktívne objavovanie efektívnych stratégií. Napr. Žiakom predložiť nevyrovnaný rodinný rozpočet. Úlohou je nájsť problém a predložiť niekoľko možností riešenia.
- Žiaci budú vedení k poznaniu, že každý problém má viacero možných riešení, ktoré sú ovplyvnené okolnosťami konkrétnej situácie, napr. finančnou situáciou celej rodiny, zamestnaním. Finančné vzdelávanie je zamerané na zručnostiach potrebné pre praktický život.
- Úlohy zamerané na finančné situácie spojené s chodom domácnosti, napr. rodinný rozpočet, plánovanie dovolenky, plánovanie štúdia detí, poistenie auta.
- Na vyučovanie FIG budú pozvaní zamestnanci finančných inštitúcií, napr. banky, poisťovne, využijú sa návštevy zmenárne a obchodu, kde je možné porovnávať kurzy mien, ceny rôznych balení výrobkov alebo výhodnosť nákupu, príp. marketingové triky.
- Úlohy zamerané na uplatnenie vedomostí, zručností a schopností z viacerých predmetov. V reálnom živote sa veci nedejú izolovane, napr. nakupovanie nie je len o matematike, ale premietajú sa doň aj psychologické, sociálne a iné aspekty.
- Výučba bude prebiehať v priestoroch učebniach, knižniciach, finančných inštitúciách.. Využijú sa konzultácie s odborníkmi, internetové zdroje, odborná literatúra, noviny, časopisy a pod.

Na tento účel sa vo vyučovaní FIG využijú hlavne heuristická metóda, resp. metóda riešenia problémov a situačné metódy.

Heuristická metóda býva často charakterizovaná ako metóda učenia objavovaním. Žiakom sa nepredkladajú hotové fakty alebo výsledky, ale sú podnecovaní, aby sami hľadali riešenia.

Situačné metódy majú veľmi blízko k životnej realite. Ich podstatou je riešenie istej problémovej situácie, ktorá je zrkadlom skutočnej udalosti. Žiaci používajú svoje vedomosti a zručnosti, pracujú s informačnými zdrojmi, ale zohľadňujú aj svoje skúsenosti, názory a postoje. Spoločne diskutujú o možných riešeniach, hľadajú ich výhody a nevýhody a rozhodujú sa, ktoré riešenie je za daných podmienok najlepšie.

- Napr.: Porovnať tri ponuky telefónnych programov vhodných pre žiakov. Vybrať najvýhodnejšiu ponuku a svoj výber zdôvodniť. Predložiť nevyrovnaný rodinný rozpočet. Úlohou je nájsť problém a predložiť niekoľko možností riešenia. Finančná situácia celej rodiny.

Postaviť finančné vzdelávanie na zručnostiach potrebných pre praktický život.

- zamerať sa na finančné situácie spojené s chodom domácnosti, napr. rodinný rozpočet, plánovanie dovolenky, plánovanie štúdia detí, poistenie auta.
- pracovať s príkladmi, ktoré sú blízke bežnému životu žiakov.
- presunúť vyučovanie zo školských lavíc do reálneho prostredia, napr. do banky, do zmenárne, do obchodu, kde je možné porovnávať ceny rôznych balení výrobkov alebo výhodnosť nákupu, príp. marketingové triky.

Finančná gramotnosť prostredníctvom IKT.

- využívať vo výučbe počítače, mobilné telefóny, interaktívne tabule, tablety.
- neobmedzovať sa na individuálnu prácu, IKT je možné efektívne využívať i pri skupinovej práci.

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

Naučiť žiakov používať on-line finančné kalkulačky.

- zoznámiť žiakov s možnosťami i rizikami on-line finančných kalkulačiek.
- používať úlohy, pri ktorých musia využiť on-line finančné kalkulačky (napr. prepočet kurzu pri výmene peňazí, výpočet výšky čistej mzdy, výpočet výšky splátky pri úvere).
- porovnávať spracovanie úlohy a jej výsledky pomocou tradičných výpočtov a prostredníctvom on-line finančných kalkulačiek.

Inscenačné metódy založené na simulácii a hraní rolí sú jednou z možností, ako žiakov vtiahnuť do finančnej problematiky. Je možné tak rozvíjať finančné stratégie, ale zároveň nepracovať s citlivými údajmi.

Pre viaceré témy finančnej gramotnosti sú veľmi vhodné **diskusie a diskusné hry**. Žiaci môžu byť rozdelení i na skupiny obhajujúce určitý názor či postoj alebo môže ísť o diskusiu žiakov a učiteľa. Žiaci by sa mali na diskusiu vopred pripraviť, nájsť si argumenty a podklady pre svoje tvrdenia.

Brainstorming – predstavuje skupinovú techniku zameranú na získanie čo najväčšieho množstva nápadov na danú tému.

Myšlienková (mentálna) mapa – predstavuje graficky usporiadaný text (prípadne doplnený obrázkami) s vyznačenými súvislosťami. Využíva sa na zapamätanie, na učenie, na grafické zobrazenie alebo na riešenie problémov. Zvyčajne sa začína hlavným námetom uprostred papiera (tabule) a kreatívnym využitím rôznych obrázkov, kódov, symbolov i farieb je vytvorená myšlienková (mentálna) mapa).

Icebreaker (prelomenie ľadov, ľadolamka) sa zaraďuje na začiatok hodiny, pred úvodný informačný blok. Poskytuje priestor na bližšie vzájomné zoznámenie. Slúži k prelomeniu ľadov, k prekonaniu začiatkových formálnych bariér, k odpútaniu účastníkov od problémov každodenného života, na naladenie sa na program a na navodenie neformálnej priateľskej atmosféry. Vhodný je tiež vtip alebo krátky príbeh.

Doplňovačky, osemsmerovky – tvoria metodický základ, ktorý je jednoduchý a časovo nenáročný. Ide o rýchle cvičenia, pomocou ktorých si žiaci zopakujú to podstatné z preberanej látky. Niekedy môžu slúžiť aj ako motivácia.

Učebnú metódu zvolí vyučujúci v závislosti od preberaného učiva. Pri niektorých témach je vhodnejší tradičný frontálny výklad spojený so záverečným zopakovaním, pri iných aktivizujúce metódy.

Didaktické hry predstavujú ďalšiu možnosť, ako v praxi realizovať alebo spestriť finančné vzdelávanie.

Pri začleňovaní finančnej gramotnosti, ktorá v sebe zahŕňa peňažnú gramotnosť, cenovú gramotnosť, rozpočtovú gramotnosť, informačnú gramotnosť, právnu gramotnosť, numerickú gramotnosť do výchovno-vzdelávacieho procesu nepôjde primárne o rozširovanie učiva a ďalšie

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

zaťažovanie žiakov z obsahového hľadiska. Jednotlivé zložky finančnej gramotnosti sa budú rozvíjať v rámci všetkých učebných predmetov. Finančná gramotnosť v Základnej škole Janka Matúšku sa realizuje na 2. stupni formou tematického vyučovania - jeden deň v decembri a jeden deň v júni.

Konkrétna implementácia jednotlivých tém „NŠFG“.

Piaty ročník

MAT	FIG1, FIG2, FIG3, FIG4, FIG5, FIG6	Počtové výkony s prirodzenými číslami, Číselná os
ETV	FIG1	Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých
SJL	FIG1, FIG2	Slovenské ľudové rozprávky, Povesti, Piesne, Inzerát, Reklama
ANJ	FIG3	Oblečenie
INF -	FIG1, FIG2, FIG3	Informačná spoločnosť, Vyhľadávače
BIO -	FIG3	Ryby
GEO	FIG1, FIG2, FIG3	Oblasti sveta, Cesty objaviteľov

Šiesty ročník

MAT	FIG1, FIG2, FIG3, FIG4, FIG5, FIG6,	Matematické operácie s desatinnými číslami
OBN	FIG2, FIG2, FIG5	Moja obec, Kultúrny a spoločenský život v obci, Funkcie rodiny, Práva a povinnosti členov rodiny, Zdravý spôsob života, Naša škola
ETV	FIG3	Pozitívne vzory správania, Hľadám svoj vzor
SJL	FIG1, FIG3, FIG 5, FIG 6	Zo života detí, Diskusia
ANJ	FIG3, FIG 6	Slovosled, Kuchárske recepty
VYV	FIG 1	Úvod
FYZ	FIG1, FIG3, FIG4, FIG5	Energia v prírode, Využitie kvapalín
INF	FIG2, FIG 3	Vyhľadávače
DEJ	FIG1, FIG2	Obrazy starovekého sveta
GEO	FIG1, FIG2, FIG 3	Afrika, Ázia

Siedmy ročník

MAT	FIG1, FIG2, FIG4, FIG5, FIG6	Matematické operácie s desatinnými číslami, Percentá, Zlomky
2RJ	FIG 6	Človek a príroda
OBN	FIG1, FIG2, FIG3, FIG4	Sociálne zmeny v spoločnosti a ich príčiny, Prirodzený pohyb obyvateľstva, Ľudské práva a slobody, Práva detí, Dobrovoľnícka a charitatívna činnosť
SJL	FIG1, FIG3, FIG4, FIG6	Číslovky, Opis, Dej a prostredie lit. diela
ANJ	FIG4	Slovensko v únii
DEJFI	FIG1, FIG2, FIG7	Zámorské objavy, Hospodárska situácia po 30-ročnej vojne, Humanizmus a renesancia
GEO	FIG1, FIG3	Afrika, Ázia
CHEM	FIG1, FIG2, FIG3, FIG4	Voda, vzduch
FYZ	FIG2	Energia a jej využitie, Energetická hodnota potravín

Ôsmy ročník

MAT	FIG1, FIG2, FIG3, FIG4, FIG5	Premena jednotiek, Zlomky, Zmiešané čísla
SJL	FIG1, FIG3, FIG 4	Podstatné mená, Zámená, Prihláška
2RJ	FIG 7	Modálne výrazy
OBN	FIG1, FIG 3	Súdna moc, Rodinné právo, Trestné právo

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

ANJ FIG 7, FIG 4, FIG 3
GEO FIG2, FIG4
FYZ FIG1
CHEM FIG1, FIG2, FIG43, FIG4

U lekára, Nakupovanie
Európa
Energia v prírode
Podľa danej témy

Deviaty ročník

MAT FIG3, FIG4, FIG6
RJ FIG5
OBN FIG1, FIG2, FIG 4, FIG 5, FIG6

Matematické operácie s odmocninami a mocninami
Obchod a služby
Trhový mechanizmus, Ako sa stať podnikateľom,
Peniaze a finančné inštitúcie v trhovej ekonomike,
Banky a sporiteľne

ETV FIG1, FIG 4
SJL FIG1
ANJ FIG1
TECH FIG2, FIG3, FIG5, FIG6
DEJ FIG1, FIG4

Ekonomické hodnoty a etika, Ekonomické cnosti
Príslovkové určenie, Tlačivá a formuláre
Peniaze
História techniky na Slovensku, Domácnosť
Prvá svetová vojna, Druhá svetová vojna, Povojnový svet,
Európa medzi dvoma svetovými vojnami,
Povojnový svet
Regióny Slovenska
Domácnosť
Podľa danej témy

GEO FIG4, FIG5, FIG6
CHEM FIG1, FIG2, FIG4, FIG4
FYZ FIG2, FIG3, FIG 4

Na pomoc pedagógom a žiakom pri identifikácii príslušných vzdelávacích materiálov je dostupný portál digitálneho edukačného obsahu MŠVVaŠ SR - www.edu-centrum.sk, ako aj portál finančnej osvedy a ochrany finančného spotrebiteľa - www.fininfo.sk, ktorý priebežne aktualizuje MF SR a rôzne stránky finančných inštitúcií www.financnahitparada.sk.

Akcie na školský rok 2019/2020

27. september - Deň eura - Rozhlasové pásmo ku Dňu eura.

Zodpovední: SŠ

Matematická súťaž „Pod pyramídou“ pre 8. a 9. ročník- súťaž zameraná na finančnú gramotnosť.

Zodpovední : Mi, Ko

Termín: máj

Beseda so zamestnancom banky pre 8. a 9. ročník

Zodpovedná: Mc, Mi, Ko

Termín: december 2019

Projekt: Spotreba vody v domácnosti, ceny teplej a studenej vody- 7. ročník

Zodpovedná: Ho

Termín: február 2020

Projekt: tvorba rozpočtu domácnosti na 1 týždeň.

Zodpovední: vyučujúci DEJ, OBN

Rolová hra 9. ročník: Na odporúčanie predavača musí zákazník tovar písomne reklamovať.

Zodpovedná: SŠ

Termín: máj

Základná škola Janka Matúšku

Dolný Kubín. Kohútov sad 1752/4

28. november - Medzinárodný deň nenakupovania : Tento deň upozorniť žiakov na negatívne dopady nakupovania na životné prostredie, naše zdravie a samotný život. Deň je výzvou vzdania sa nákupného vozíka na jeden deň a venovať tak svoj deň sebe, rodine alebo priateľom a rozpoznať tak skutočné potreby.

Zodpovední.: všetci vyučujúci

Vianočná burza: Finančná otázka vianočných trhoch.

Zodpovední: všetci vyučujúci DEJ, OBN, MAT,

Termín: december 2019

1. január - prijatie eurá na Slovensku: "O eurách inak" celodenné aktivity .

Zodpovední :všetci vyučujúci

Rovesnícke vzdelávanie 9. ročník: Zabezpečovanie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb- príjem a práca.

Zodpovední: vyučujúci DEJ, OBN

Termín: druhý polrok školského roku

Veľkonočná burza: Predaj výrobkov žiakov

Zodpovedná: VŠ

Termín: apríl 2019

Exkurzie : Centrum popularizácie fyziky v Martine - Spotreba a šetrenie elektrickou energiou v domácnosti .

Zodpovední: Ma, Mr

Termín: podľa ponuky

Tematické vyučovanie: Dni finančnej gramotnosti

Zodpovední: všetci pedag. zam.

Termín: december, jún

Deň zdravej výživy

Zodpovední: Mc,La

Termín:máj

Zdravý tanier

Zodpovední: všetci učitelia

Termín:od 14.10 do 18.10.2019

Bibliografia zdrojov:

<http://www.minedu.sk/financna-gramotnost/>

www.edu-centrum.sk

www.fininfo.sk

www.financnahitparada.sk